

Гергега Валентина,
Студентка 1 курсу магістратури
Спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»

Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.,**
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ

Соціально-економічний розвиток – це процес безупинної зміни матеріального базису виробництва а також усієї сукупності різноманітних відносин між економічними суб'єктами, соціальними групами населення. Соціально-економічний розвиток – складний суперечливий процес, у якому взаємодіють позитивні і негативні фактори, а періоди прогресу змінюються періодами регресу. Політичні і військові потрясіння, соціальні конфлікти, екологічні катастрофи можуть призупинити розвиток економіки будь-якої країни, відкинути її на кілька десятиліть назад, а іноді привести і до остаточної загибелі, як це було з древніми цивілізаціями [1].

Однак у планетарному масштабі відбувається безупинний позитивний розвиток економіки. У його основі – досягнення науки, технічного прогресу, розширення їхнього технологічного застосування, що дозволяє обновляти асортимент продукції і послуг, частково заміщати гостродефіцитні ресурси, знижувати загальну ресурсоемність виробництва, витримувати екологічні вимоги й обмеження, які диктує суспільство. Усе це впливає на обсяги і структуру ВВП, а отже, на рівень сукупної пропозиції.

З іншого боку, змінюються соціальні стандарти рівня життя, освіти, культури, охорони здоров'я, інформаційного забезпечення населення і бізнесу. Формуються нові і розвиваються традиційні потреби суспільства. Зростає роль міжнародного наукового співробітництва, наприклад, в освоєнні космічного простору, в області генетики й енергетики майбутнього. Це породжує принципово нові суспільні потреби. У результаті сукупний попит стає більш динамічним, а його імпульси виробництву – усе більш відчутними. Отже, соціально-економічний розвиток на тривалих тимчасових інтервалах і в масштабах, що перевершують одну країну, є прогресивним, поступальним процесом.

Аналогічно соціально-економічний розвиток можна розглядати і на рівні області, він буде не такий масштабний як на рівні країни, але при цьому не менш важливий для економічного життя населення.

Основна проблема теорії економічного зростання полягає в тому, яким чином можна збільшити обсяг виробничих потужностей. У відповідності з цим, економічне зростання графічно можна передати двома способами:

- зміщенням праворуч лінії довгострокової сукупної пропозиції $LRAS$ від $LRAS_1$ до $LRAS_2$;
- зміщенням праворуч кривої виробничих можливостей із положення AB до положення CD (рис. 1).

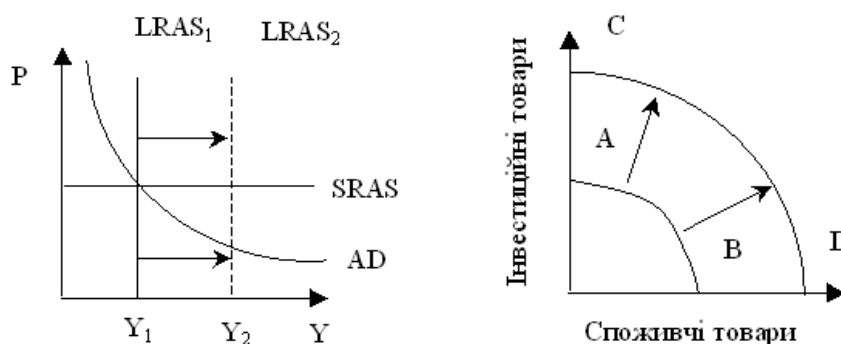

Рис. 1. Графіки економічного зростання

Джерело: [2]

Соціально-економічний розвиток області відбувається завдяки використанню ресурсів, тобто факторів виробництва. Усі виробничі ресурси кожної області у певний період часу обмежені, вони мають кількісну і якісну визначеність.

Це відноситься і до трудових факторів: чисельності економічно активного населення, рівня його загальної і професійної освіти, ділової кваліфікації, до співвідношення зайнятих і безробітних, можливостей зміни галузевої і територіальної структури зайнятості, до наявності систем підготовки і перепідготовки фахівців.

У відповідності з цим, вирізняють дві групи факторів економічного зростання:

- екстенсивні фактори: збільшення чисельності зайнятих; збільшення фізичного обсягу капіталу;
- інтенсивні фактори: технологічний прогрес; рівень освіти та професійної підготовки кадрів; економія за рахунок зростання масштабу виробництва; покращання розподілу ресурсів; законодавчі, інституційні та інші фактори.

Таким чином, методологія виміру рівня соціально-економічного розвитку постійно збагачується новими прийомами і моделями.

Модель економічного зростання Р.Солоу - неокласична модель економічного зростання, яка була розроблена в 50-60-х рр. лауреатом Нобелівської премії Робертом Солоу. Ця модель дає змогу дослідити, як основні фактори виробництва – праця, капітал, технологічні зміни – впливають на динаміку обсягу виробництва, коли економічна система перебуває у рівноважному сталому стані. Перевагою моделі Солоу є розмежування цих факторів і поступове дослідження впливу кожного з них на процес довгострокового зростання національного доходу.

Для соціально-економічного розвитку, можна взяти за основу “Золоте правило” Р.Солоу, воно полягає в тому, що при визначенні норми заощаджень критерієм повинна бути максимізація добробуту суспільства, тобто

якнайбільше споживання. Золоте правило виконується за умови, що граничний продукт капіталу дорівнює його вибуттю.

Підводячи підсумки, можна стверджувати що соціально-економічний розвиток може бути досягнуто за рахунок обґрунтованого стратегічного планування, яке забезпечує основу для всіх управлінських рішень, реалізації функції організації, мотивації і контролю, орієнтовані на розробку стратегічних планів [4, с. 350]. А також поєднання багатьох факторів: як людського капіталу, так і певних інвестиційний впливань в економіку регіону, та мудре поєднання всіх цих чинників в одному напрямку.

Список використаних джерел

1. Небава М.І. Теорія макроекономіки. Моделі економічного зростання. С. 155-159.
2. Світлана Демиденко. Особливості планування соціально-економічного показників розвитку території. Луцький інститут розвитку людини Університету “Україна”. С. 55-60.
3. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва. Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва. К., 2013. 55 с.
4. Чикуркова А.Д., Белко І.А. Процес стратегічного планування на підприємстві. Національне виробництво й економіка в умовах реформування: стан і перспективи інноваційного розвитку та міжрегіональної інтеграції: Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Кам’янець-Подільський, 30 жовтня 2015 р). Тернопіль : Крок, 2015. С. 350-352.